

El consum energètic del turisme a Menorca

07/2014 - Medi ambient i Conservació. L'article quantifica per primera vegada els fluxos energètics i les conseqüències ambientals relacionades amb el turisme de masses a Menorca a partir de l'aplicació d'eines socials, geogràfiques i ambientals. L'anàlisi de 10 nuclis turístics de l'illa permet observar les tendències en el consum energètic de diferents patrons urbans així com la influència dels hàbits turístics. Finalment, l'article recull recomanacions per reduir la càrrega energètica i ambiental del turisme, adreçades als gestors turístics i les administracions locals.

Binibéquer Nou, Menorca.

La tendència actual de concentrar els serveis turístics en nuclis turístics, especialment en zones de turisme de masses (com la Mediterrànea), posa de manifest la importància d'analitzar ambientalment aquests sistemes. Així mateix, els nuclis turístics mostren un patró de consum energètic concentrat en el període estival i que requereix de la sobredimensió de les infraestructures de subministrament. D'altra banda, en el turisme en illes el transport té un paper rellevant donat l'aïllament geogràfic. No obstant, el metabolisme energètic i les conseqüències ambientals del turisme en nuclis turístics situats en illes encara no ha estat analitzat.

El metabolisme energètic es modela per a tres etapes diferents: la mobilitat externa, que inclou el trajecte des del lloc de residència fins al nucli turístic; la mobilitat interna, que engloba els trajectes dins de l'illa durant l'estada; i el consum durant l'estada als allotjaments turístics. La metodologia combina múltiples eines per a una quantificació detallada dels fluxos energètics. Un qüestionari realitzat a 754 turistes (juliol i agost de 2010 i 2011) serveix per recollir les dades necessàries per al càlcul de la mobilitat tant externa com interna: el perfil turístic (origen, mitjà de transport, duració de l'estada), el tipus d'allotjament i les característiques de la mobilitat interna. Una enquesta als gestors dels allotjaments turístics recull el consum energètic als establiments turístics. El perfil ambiental dels fluxos energètics es quantifica amb mètodes de càlcul de les emissions de CO₂. Per últim, una cartografia realitzada amb sistemes d'informació geogràfica (SIG) permet calcular la potencial producció d'energia elèctrica amb sistemes de producció fotovoltaica.

El metabolisme energètic depèn del perfil del turista (origen, ús de transport públic, duració de l'estada) i de la tipologia de nucli turístic (morfologia, disponibilitat de serveis). De mitjana, un turista consumeix 4756 MJ associats a unes emissions de 277 kg de CO₂ per estada. Segons el tipus de nucli turístic, aquest valor varia de 4000 MJ en nuclis mixtos fins a 6000 MJ en nuclis residencials. El consum energètic en els allotjaments turístics podria ser 100% d'origen renovable amb l'aprofitament de les seves cobertes. Mentre que els nuclis residencials podrien ser autosuficients tot l'any, els nuclis hotelers i mixtos ho serien només durant 7-10 mesos.

L'estudi conclou amb recomanacions per als gestors turístics i les autoritats locals per reduir el consum energètic i promoure l'autosuficiència energètica. S'aconsella la promoció de l'ús de transport públic per a la mobilitat interna (per exemple, millorar la xarxa de comunicacions), el desenvolupament d'eines de comunicació ambiental per als turistes (per exemple, ecoetiquetatge), i campanyes de millora de l'eficiència energètica i la producció renovable dels establiments turístics. L'estudi ha estat realitzat gràcies al suport econòmic de l'Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM) (<http://www.obsam.cat>) i l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) (<http://www.ime.cat>).

Esther Sanyé-Mengual

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals

Sanyé-Mengual, Esther; Romanos, Héctor; Molina, Catalina; Oliver, Maria Antònia, Ruiz, Núria, Pérez, Marta; Carreras, David; Boada, Martí; Garcia-Orellana, Jordi; Duch, Jordi; Rieradevall, Joan. [Environmental and self-sufficiency assessment of the](#)

energy metabolism of tourist hubs on Mediterranean Islands: The case of Menorca(Spain). *Energy Policy* 65: 377-387. 2014.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.enpol.2013.10.011>.